

Γ. Ο ΜΥΚΗΝΑΪΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

1. Αχαιοί, οι πρώτοι Έλληνες

Όταν ο Κυκλαδικός και ο Μινωικός πολιτισμός βρίσκονταν στην ακμή τους, ένας νέος λαός, **οι Αχαιοί**, ήρθαν από τον Βορρά κι εγκαταστάθηκαν στην κεντρική και τη νότια Ελλάδα. Αυτοί είναι οι πρώτοι Έλληνες.

Οι Αχαιοί γνώρισαν τον Κυκλαδικό και τον Μινωικό πολιτισμό και εντυπωσιάστηκαν. Έμαθαν πολλά πράγματα από τους Κυκλαδίτες και τους Μινωίτες και δημιούργησαν τον δικό τους πολιτισμό που ονομάζεται **Μυκηναϊκός**. Πήρε το όνομά του από τις **Μυκήνες**, που βρίσκονται στην Πελοπόννησο και ήταν το μεγαλύτερο κέντρο του πολιτισμού αυτού. Άλλα μυκηναϊκά κέντρα ήταν **η Θήβα, ο Ορχομενός, η Αθήνα, η Ιωλκός, η Πύλος, η Σπάρτη, η Τίρυνθα**.

Οι Μυκηναίοι ή Αχαιοί, έχοντας σαν παράδειγμα τους Μινωίτες, έγιναν κι αυτοί έμποροι. Με τα πλοία τους ταξίδευαν σε όλη τη Μεσόγειο κι έφταναν μέχρι την Αίγυπτο, την Παλαιστίνη και την Κύπρο. Κατέλαβαν και την Κρήτη που, μετά από την έκρηξη του ηφαιστείου της Θήρας και την καταστροφή των πόλεών της, είχε χάσει τη μεγάλη της δύναμη.

Αργότερα, οι Αχαιοί έκαναν εκστρατεία εναντίον της Τροίας. Η θέση που βρισκόταν η **Τροία** ήταν πολύ σημαντική για το εμπόριο. Γι' αυτό οι Αχαιοί ήθελαν να την κατακτήσουν και να δημιουργήσουν εκεί δικό τους εμπορικό σταθμό. Ο Τρωικός πόλεμος, όπως έχουμε μάθει, κράτησε δέκα χρόνια. Οι Αχαιοί κατέκτησαν την Τροία, μετά όμως άρχισαν να χάνουν σιγά σιγά τη δύναμή τους.

Ο Γερμανός ερευνητής Ερρίκος **Σλήμαν** ήταν ο πρώτος που έκανε ανασκαφές και ανακάλυψε τις Μυκήνες.

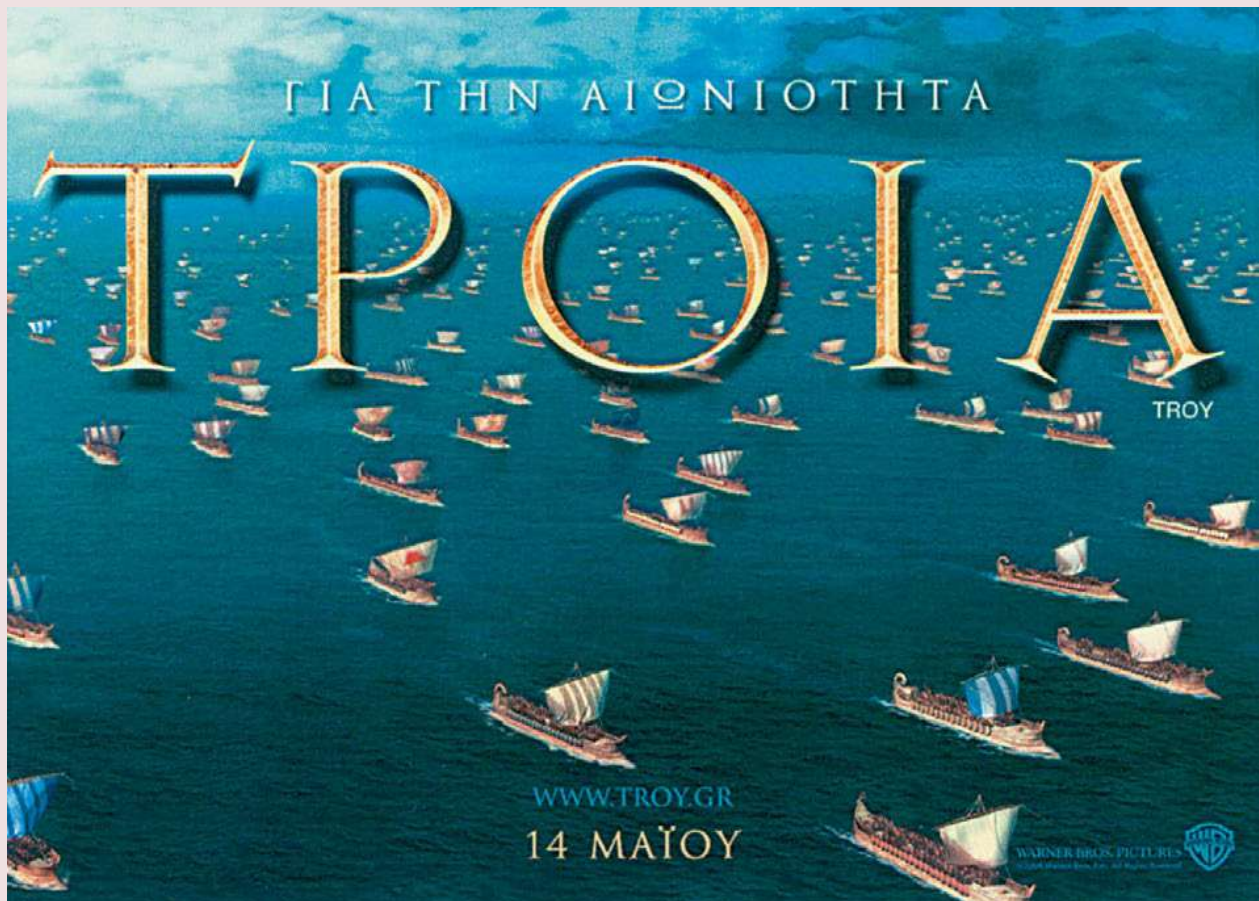

1. Τα σπουδαιότερα κέντρα του Μυκηναϊκού πολιτισμού.

2. Ο βασιλιάς των Μυκηνών αρχιστράτηγος του Τρωικού πολέμου

Όσοι προέρχονταν από την καλά οχυρωμένη πόλη των Μυκηνών [...] είχαν αρχηγό τον Αγαμέμνονα Ατρείδη με εκατό καράβια. Οι άνδρες του ήταν οι περισσότεροι και οι καλύτεροι όλων, ενώ αυτός ανάμεσά τους ήταν χαλκοφορεμένος και υπερήφανος, γιατί σαν καλύτερος οδηγούσε και τους πιο πολλούς άνδρες.

Όμηρος, *Ιλιάδα Β 509-576*, μτφ. Γ. Γιοβάνη

3. Τα καράβια των Μυκηναίων ξεκινούν για την Τροία. Από κινηματογραφική ταινία της εποχής μας.

4. Ο Ερρίκος Σλήμαν (1822-1890) παντρεύτηκε Ελληνίδα και έκτισε στην Αθήνα το «Ιλίου Μέλαθρον», όπου σήμερα στεγάζεται το Νομισματικό Μουσείο.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Από πού πήρε το όνομά του ο Μυκηναιϊκός πολιτισμός;
2. Ποια ήταν η αιτία του Τρωικού πολέμου; Θυμάσαι ποιος ήταν αρχιστράτηγος;
3. Ποιος ερευνητής ανακάλυψε τις Μυκένες;

2. Οι Αχαιοί πήγαν και στην Κύπρο

Για πολλά χρόνια οι Μυκηναίοι έμποροι ταξίδευαν στην **Κύπρο** κι έπαιρναν από εκεί **χαλκό**. Το πολύτιμο αυτό μέταλλο υπήρχε άφθονο στο νησί.

Αργότερα πολλοί από αυτούς εγκαταστάθηκαν μόνιμα εκεί. Ίδρυσαν αρκετές πόλεις και γύρω τους έχτισαν ψηλά τείχη. Οι πιο σπουδαίες πόλεις ήταν η **Έγκωμη** και το **Κίτιο**. Πολλοί Μυκηναίοι τεχνίτες, αγγειοπλάστες και χαλκουργοί, πήγαν στην Κύπρο, έφτιαξαν εργαστήρια και εργάζονταν εκεί. Μαζί με τις οικογένειές τους έφεραν στην Κύπρο και τη θρησκεία τους και τις συνήθειες της ζωής τους. Από αυτούς έμαθαν οι Κύπριοι και την ελληνική γλώσσα που τη μιλούν μέχρι σήμερα.

Οι αρχαιολόγοι ανακάλυψαν στην Κύπρο τα ερείπια πολλών μυκηναϊκών πόλεων και πολλούς θαλασμούς τάφους με χρυσά κτερίσματα, σαν αυτούς που βρήκαν και στις Μυκήνες.

2. Ο βασιλιάς της Κύπρου χαρίζει θώρακα στον Αγαμέμνονα

Ο Όμηρος μας πληροφορεί ότι οι κάτοικοι της Κύπρου δεν πήραν μέρος στον Τρωικό πόλεμο. Όταν όμως έφτασε στην Κύπρο η είδηση για τη μεγάλη εκστρατεία των Αχαιών, ο Κύπριος βασιλιάς Κινύρας έστειλε στον Αγαμέμνονα δώρο έναν χάλκινο θώρακα, να τον φορεί στη μάχη.

Ο μύθος λέει ότι Αχαιοί πολεμιστές, γυρνώντας απ' την Τροία, έφτασαν στην Κύπρο σπρωγμένοι από τα κύματα. Εκεί έμειναν κι ίδρυσαν πόλεις, όπως την Πάφο, που την ίδρυσε ο Αγαπίνωρας. Κι ο Τεύκρος, ο αδερφός του Αίαντα και γιος του Τελαμώνα από τη Σαλαμίνα, έκτισε τη Σαλαμίνα της Κύπρου. Άλλοι Αχαιοί πολεμιστές έκτισαν κι άλλες πόλεις κι εγκαταστάθηκαν εκεί.

Όμηρος, *Ιλιάδα* Α 20-25 (διασκευή)

3. Εμπορικές σχέσεις Κυπρίων και Μυκηναίων

Η Κύπρος έβγαζε τον καλύτερο χαλκό σε όλη τη Μεσόγειο. Οι Κύπριοι έπαιρναν το μέταλλο από τη γη και, αφού το έλιωναν, το έχυναν σε καλούπια και έφτιαχναν μεγάλες πλάκες βάρους 15-17 κιλών, που μπορούσαν να τις μεταφέρουν στον ώμο τους δυνατοί άντρες. Ο Μυκηναίος βασιλιάς, που ήταν υπεύθυνος για το εμπόριο και για όλη την παραγωγή, είχε έλθει σε συνεννόηση με τον φίλο του βασιλιά της Κύπρου και έκανε από κει εισαγωγή χαλκού. Τον χαλκό τον διέθετε έπειτα στους τεχνίτες του, για να κατασκευάσουν με τα σφυριά και τα αμόνια χάλκινα όπλα για τον στρατό (ξίφη, κράνη, ασπίδες, δόρατα και βέλη), αλλά και πολλά άλλα αντικείμενα από μέταλλο, που είτε τα χρησιμοποιούσαν εκεί, είτε τα εξήγαν και πάλι σε άλλες περιοχές.

Επειδή την εποχή εκείνη δεν είχε ακόμα ανακαλυφθεί το νόμισμα, και το εμπόριο γινόταν με ανταλλαγές προϊόντων, για τον χαλκό που έπαιρναν οι Μυκηναίοι πρόσφεραν αρωματικά λάδια στους Κύπριους. Το αρωματικό λάδι, σαν τις σημερινές κολόνιες, το παρασκεύαζαν οι Μυκηναίοι αναμειγνύοντας λάδι ελιάς με ακριβά αρώματα που έφερναν από την Ανατολή.

Π. Βαλαβάνης, *Ο λόφος με τα κρυμμένα μυστικά*, σελ. 21 (με αλλαγές)

4. Παράσταση από μυκηναϊκό αγγείο που βρέθηκε στην Έγκωμη της Κύπρου.

5. Βωμός από ιερό της Κύπρου.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιες ήταν οι σχέσεις των Μυκηναίων με την Κύπρο;
2. Στην εικόνα 4 υπάρχει ένα μυκηναϊκό αγγείο που βρέθηκε στην Κύπρο. Μπορείς να εξηγήσεις πώς βρέθηκε εκεί;
3. Διαβάσω το κείμενο 2 και βρίσκω δυο σημαντικές πόλεις της Κύπρου.

3. Η ακρόπολη των Μυκηνών

Στην Πελοπόννησο, στη βόρεια πλευρά του κάμπου του Άργους, βρίσκονται οι **Μυκήνες**. Σήμερα εκεί υπάρχουν μόνο ερείπια. Όμως, πριν από πολλά χρόνια, υπήρχε εκεί μια σπουδαία πόλη, που ήταν το μεγαλύτερο κέντρο του Μυκηναϊκού πολιτισμού.

Η ακρόπολη των Μυκηνών χτίστηκε πάνω σε έναν λόφο και ήταν περιτριγυρισμένη από γερά τείχη. Ήταν τόσο μεγάλες οι πέτρες αυτών των τειχών, που οι άνθρωποι πίστευαν ότι θα τα έφτιαξαν κύκλωπες. Γι' αυτό τα λένε μέχρι σήμερα **κυκλώπεια τείχη**. Τη μεγάλη πύλη του τείχους στόλιζαν δυο πέτρινα λιοντάρια, που παραμένουν στη θέση τους μέχρι σήμερα. Αυτή είναι η περίφημη **πύλη των λιόντων**.

Μέσα στην ακρόπολη βρισκόταν το **ανάκτορο**, όπου κατοικούσε ο βασιλιάς με την οικογένειά του. Στο ισόγειο του ανακτόρου υπήρχε μια μεγάλη αίθουσα, το **μέγαρο**. Εκεί ήταν ο θρόνος του βασιλιά. Στο κέντρο της βρισκόταν μια στρογγυλή **εστία**, όπου έκαιγε η φωτιά. Εκεί ο βασιλιάς έκανε συμπόσια και διασκέδαζε με τους φίλους του. Δίπλα από το μέγαρο υπήρχαν πολλά δωμάτια και λουτρά για τη βασιλική οικογένεια. Οι τοίχοι του ανακτόρου ήταν στολισμένοι με όμορφες τοιχογραφίες που παρίσταναν πολεμικές σκηνές και σκηνές κυνηγιού.

Μέσα στην ακρόπολη υπήρχαν και αποθήκες, εργαστήρια, θησαυροφυλάκια, σπίτια για τους φρουρούς, τους αξιωματούχους, τους τεχνίτες και τους δούλους, υπόγειες δεξαμενές νερού, καθώς και το ιερό των θεών.

Η πόλη των Μυκηνών, όπου ζούσε ο **ηλαός**, ήταν χτισμένη γύρω από την ακρόπολη. Οι κάτοικοι όμως, όταν πλησίαζαν εχθροί, έμπαιναν όλοι μέσα στην ακρόπολη για προστασία.

1. Η ακρόπολη των Μυκηνών χτισμένη στην κορυφή του λόφου.
Κάτω απλώνεται η πεδιάδα του Άργους.

2. Τι λένε οι μύθοι για τις Μυκίνες

Σύμφωνα με την παράδοση, ο μυθικός Περσέας, γιος του Δία και της Δανάης, αφού σκότωσε την τρομερή Μέδουσα, που πέτρωνε όποιον την αντίκριζε, έψαχνε μέρος να εγκατασταθεί. Κάποτε έφτασε και στις Μυκίνες. Είδε έναν λόφο που στα πόδια του απλωνόταν η πεδιάδα του Άργους και στο βάθος φαινόταν η θάλασσα. Του άρεσε το μέρος κι αποφάσισε να εγκατασταθεί εκεί. Άρχισε λοιπόν να κτίζει τις Μυκίνες. Κάλεσε και τους Κύκλωπες που έφτιαξαν τα τείχη. Παντρεύτηκε την Ανδρομέδα και απέκτησε πολλά παιδιά και εγγόνια. Το τελευταίο εγγόνι του ήταν ο Ευρυσθέας.

Αργότερα, βασιλιάς των Μυκηνών έγινε ο Ατρέας και μετά ο γιος του, ο Αγαμέμνωνας, που πολέμησε στην Τροία.

Απολλόδωρος, *Βιβλιοθήκη Β 4, 2-4* (διασκευή)

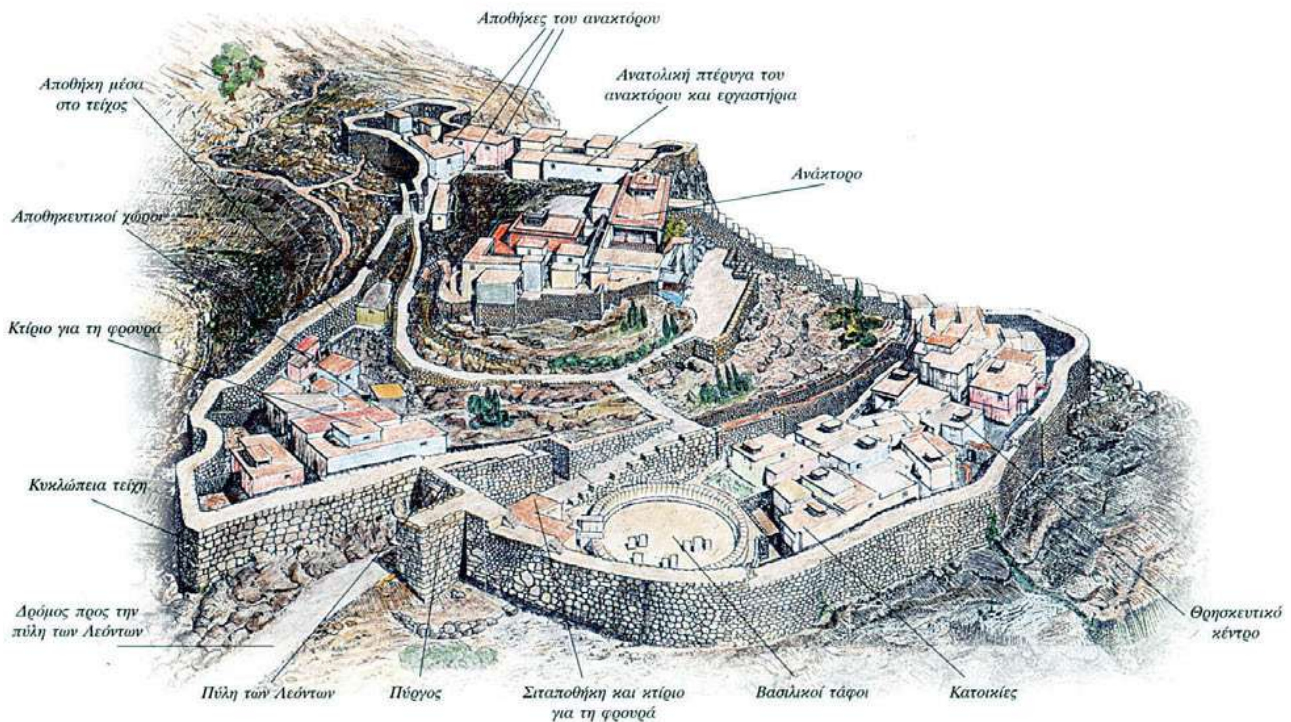
3. Η πύλη των λεόντων

4. Τα κυκλώπεια τείχη

Τα τείχη έπρεπε τώρα να χτιστούν τόσο ψηλά και γερά, ώστε να προξενούν φόβο στους εχθρούς, αλλά και να αντέχουν σε μια πιθανή πολιορκία. Οι πέτρες έπρεπε να μεταφερθούν από μακριά και μερικές ήτανε πάρα πολύ μεγάλες. Όμως, οι Μυκηναίοι είχαν αναπτύξει πολύ τις τεχνικές γνώσεις τους, έχοντας αντιγράψει αρκετά από τους προχωρημένους σε τεχνικά έργα λαούς της εποχής, τους Αιγύπτιους και τους Χετταίους.

Για να ανεβάσουν ψηλά στο τείχος τους μεγάλους ογκόλιθους, δημιουργούσαν πλαγιαστές ράμπες από σάκους με άμμο. Πάνω σ' αυτές τοποθετούσαν ξύλινα μαδέρια στα οποία έσερναν τις πέτρες. Όσο υψηλότερα ανέβαινε το τείχος, τόσο περισσότερη άμμο πρόσθεταν. Μόλις τελείωναν το χτίσιμο, έβγαζαν τους σάκους και όλα ήταν έτοιμα.

Π. Βαλαβάνης, *Ο λόφος με τα κρυμμένα μυστικά*, σελ. 20 (με μικρές αλλαγές)

5. Αναπαράσταση της ακρόπολης των Μυκηνών. Στην κορυφή είναι το ανάκτορο.

6. Αναπαράσταση του μεγάρου στο ανάκτορο της Πύλου. Στο κέντρο φαίνεται η εστία και στον αριστερό τοίχο με τις πολύχρωμες τοιχογραφίες βρίσκεται ο βασιλικός θρόνος.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Σε ποια θέση χτίστηκε η ακρόπολη των Μυκηνών; Γιατί οι Μυκηναίοι διάλεξαν αυτή τη θέση;
2. Παρατηρώ την εικόνα 6 και την περιγράφω.

4. Η καθημερινή ζωή των Μυκηναίων

Οι Μυκηναίοι ασχολήθηκαν πολύ με το **εμπόριο**. Τα μυκηναϊκά καράβια ταξίδευαν σε όλη τη Μεσόγειο. Μετέφεραν σε άλλες χώρες αγγεία, λάδι, κρασί, όπλα και κοσμήματα κι έφερναν στις Μυκήνες χρυσό, ασήμι, χαλκό, ελεφαντόδοντο και πολύτιμες πέτρες. Ήταν τόσο το χρυσάφι που απέκτησαν οι Μυκηναίοι, ώστε δίκαια ο Όμηρος ονόμασε τις Μυκήνες **πολύχρυσες**.

Εκτός από καλοί έμποροι, ήταν και σπουδαίοι **πολεμιστές**. Είχαν πολλούς εχθρούς, γι' αυτό έχτιζαν τείχη γύρω από τις ακροπόλεις τους και γυμνάζονταν, για να είναι πάντα έτοιμοι για πόλεμο. Είχαν χάλκινες πανοπλίες, με θώρακα, περικνημίδες, ασπίδα και κράνη από χαλκό ή από δόντια αγριόχοιρου. Ήταν σπουδαίοι ιππείς και πολεμούσαν πάνω σε άρματα που τα έσερναν άλογα. Έκαναν και πολλές γιορτές. Διασκέδαζαν τρώγοντας, πίνοντας και κάνοντας αγώνες. Αγαπούσαν πολύ τη μουσική και από τις γιορτές τους δεν έλειπε ποτέ **ο αοιδός**, που έπαιζε τη λύρα και τραγουδούσε ηρωικά τραγούδια.

Οι **Μυκηναίες φορούσαν** μακριές πολύχρωμες φούστες και μπλούζες με μακριά μανίκια. Χτενίζονταν όμορφα, έφτιαχναν πολλής μπούκλης, βάφονταν και στολίζονταν με πολλή κοσμήματα. Οι άντρες φορούσαν χιτώνες, κούρευαν τα μαλλιά τους κι άφηναν γενειάδα και μουστάκι. Άντρες και γυναίκες φρόντιζαν πολύ το σώμα τους. Έκαναν λουτρά και αλείφονταν με αρωματικά λάδια.

Κάθε πόλη είχε τον **βασιλιά** της, που έμενε στο ανάκτορο και είχε μεγάλη εξουσία. Όταν ήθελε να ανακοινώσει κάτι, καλούσε τον λαό στην **αγορά**. Κανείς, όμως, δεν τολμούσε να μην υπακούσει στις αποφάσεις του.

1. Ασπίδα (τοιχογραφία).

2. Λαβές από ξίφη στολισμένες με χρυσό.

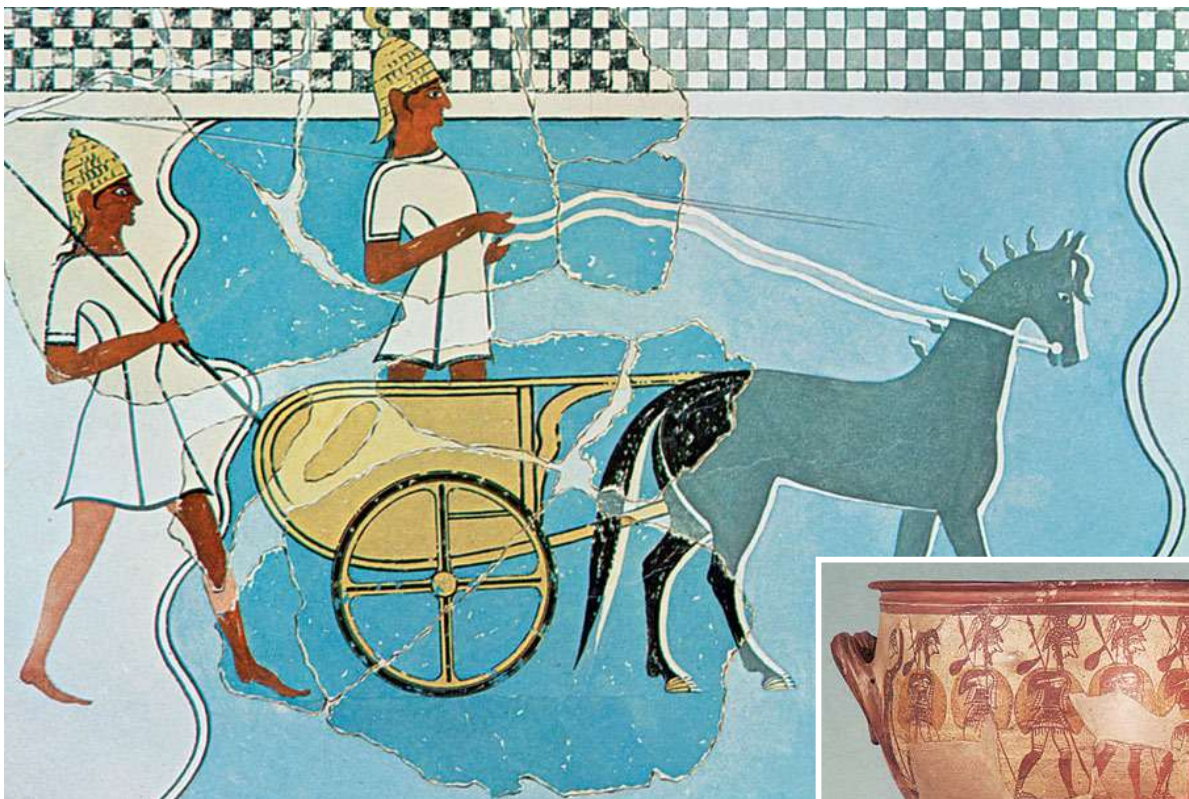
3. Ο πολεμιστής

Είμαι νέο παλικάρι, με βλέπεις άλλωστε, αμούστακο ακόμα, φτιαγμένο από ελεφαντόδοντο. Αυτό το σπάνιο υλικό το φέρναμε εμείς οι Μυκηναίοι από την Ανατολή. Ήταν βέβαια ακριβό πολύ, αλλά το ότι ήμαστε πλούσιος λαός δεν το κρύψαμε ποτέ!

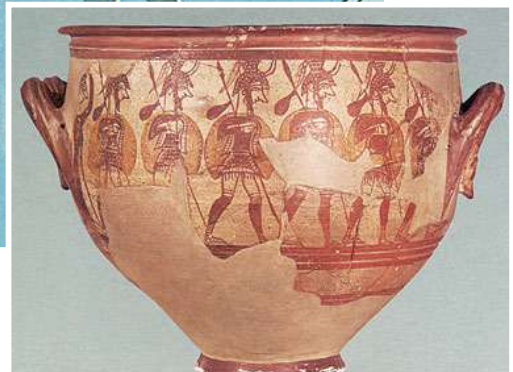
Το κράνος μου το πρόσεξες; Δεν μοιάζει καθόλου μ' αυτό που βάζετε όταν οδηγείτε τις μοτοσικλέτες σας. Το δικό μου είναι φτιαγμένο από δέρμα και σκεπασμένο με δόντια αγριογούρουνου.

Η στρατιωτική μου μαθητεία άρχισε από τότε που ήμουν ακόμα μικρός και θα κρατήσει ώσπου να γεράσω. Έτσι ήμασταν εμείς οι Μυκηναίοι. Πολεμιστές από την κούνια μας, που λέει ο λόγος.

Σ. Γιαλουράκη, *Χρυσές Μυκήνες*, σελ. 77-78

4. Μυκηναίοι πολεμιστές ξεκινούν για τη μάχη.

5. Η «Μυκηναία»

Είμαι η «Μυκηναία». Ζωγραφίστηκα πριν από 3.300 χρόνια. Σου λέω τη χρονολογία για να καταλάβεις τη μεγάλη αξία μου. Η ομορφιά μου πέρασε ακόμα και τις Μινωίτισσες. Δεν βρίσκεις πως είμαι πιο όμορφη από την «Παριζιάνα», τη γνωστή μινωική τοιχογραφία; Ζωγραφίστηκα πάνω σε γαλάζιο φόντο κι έτσι αναδεικνύεται η ομορφιά μου. Είμαι γεροδεμένη, έχω πλούσια μαλλιά, που περνούν μπροστά από τ' αυτιά, στολισμένα με μια κορδέλα, λοξά μάτια, καμαρωτά φρύδια, φοράω όμορφα ρούχα και λεπτά κοσμήματα. Έχω γυρίσει το στήθος μπροστά για να καμαρώσεις και τα κοσμήματά μου! Μόνο το κεφάλι μου είναι στο πλάι. Το έκανα επίτηδες για να θαυμάσεις την αρχοντιά μου. Έτσι που γέρνω το κεφάλι είναι σαν να μην ξέρω ποιο περιδέριο να διαλέξω.

Σ. Γιαλουράκη, *Χρυσές Μυκήνες*, σελ. 122-124 (με μικρές αλλαγές)

6. Χρυσά κοσμήματα

7. Ο αοιδός

Σε λίγο αγέρωχοι οι μνηστήρες μπήκαν κι αυτοί στην αίθουσα,
πήραν με τη σειρά τους θέση σε θρόνους κι αναπαυτικά καθίσματα.
Τότε τους έχυναν νερό στα χέρια τους οι κήρυκες,
δούλες γεμίζουν με ψωμί πλεχτά πανέρια,
έφηβοι τους κρατήρες με πιστό ξεχειλίζουν,
κι αυτοί τα χέρια τους απλώνουν στο έτοιμο τραπέζι.
Και μόνο όταν χόρτασαν τον πόθο τους με το φαΐ και το πιστό,
τραβούσε άλλα πια η ψυχή τους: τραγούδι, μουσική, χορό,
συμπλήρωμα απαραίτητο σ' ένα καλό τραπέζι.
Τότε κι ο κήρυκας φέρνει και δίνει την πανέμορφη κιθάρα
στον Φήμιου τα χέρια, που τραγουδούσε στους μνηστήρες...
Τους τραγουδούσε ο φημισμένος αοιδός, κι εκείνοι
καθισμένοι τον ακούν με τη σιωπή τους.
Των Αχαιών τον νόστο τραγουδούσε, πικρόν,
όπως τον όρισε τον γυρισμό τους από την Τροία η Αθηνά η Παλλάδα.

Όμηρος, *Οδύσσεια* α 162-172 και 362-364, μτφ. Δ. Ν. Μαρωνίτης (με μικρές αλλαγές)

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Διαβάζω το κείμενο 3 και απαντώ. Ποιες ήταν οι δυο βασικές ασχολίες των Μυκηναίων;
2. Γιατί ο Όμηρος ονόμασε τις Μυκήνες πολύχρυσες; Ποιες εικόνες του βιβλίου σου το αποδεικνύουν;

5. Η θρησκεία και η γραφή των Μυκηναίων

Οι Μυκηναίοι λάτρευαν τη **Μεγάλη Θεά**, που ήταν θεά της βλάστησης, της άγριας φύσης και των άγριων ζώων, αλλιά κυρίως πολλούς από **τους θεούς του Ολύμπου**, όπως τον Δία, την Ήρα, την Αθηνά, τον Ποσειδώνα και άλλους.

Δεν έκτιζαν μεγάλους ναούς για τους θεούς τους. Τους λάτρευαν σε μικρά ιερά και σε ιερά άλση. Τους πρόσφεραν φρούτα, σπόρους, γάλα και μέλι και πολλές φορές στον βωμό τους θυσίαζαν ζώα.

Πίστευαν ότι οι νεκροί ζουν μετά τον θάνατό τους. Γι' αυτό έσκαβαν στις πλαγιές των λόφων και έφτιαχναν μεγαλοπρεπείς τάφους με θολωτή οροφή. Εκεί τοποθετούσαν τους βασιλικούς νεκρούς. Μερικές φορές σκέπαζαν το πρόσωπό τους με χρυσές **προσωπίδες**. Κοντά τους έβαζαν τα προσωπικά τους αντικείμενα: κοσμήματα, κύπελλα, αγγεία, όπλα. Όλα αυτά ονομάζονται **κτερίσματα**.

Στους περίφημους **θολωτούς τάφους**, που βρίσκονται κοντά στην ακρόπολη των Μυκηνών, οι αρχαιολόγοι ανακάλυψαν πολλά κτερίσματα χρυσά, ασημένια, χάλκινα και πήλινα. Όλα αυτά βρίσκονται σήμερα στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο της Αθήνας.

Οι Μυκηναίοι μιλούσαν ελληνικά και επηρεασμένοι από τη γραφή των Μινωιτών ανακάλυψαν ένα άλλο είδος γραφής που ονομάζεται **Γραμμική Β'**. Έγραφαν με ένα μυτερό ξυληράκι πάνω σε πλάκες φτιαγμένες από μαλακό πηλό. Οι αρχαιολόγοι βρήκαν πολλές τέτοιες πλάκες σε ανασκαφές που έκαναν στην Πύλο, στην Κνωσό κι αλλού. Οι επιστήμονες κατάφεραν να διαβάσουν τα γράμματα της Γραμμικής Β' κι έμαθαν πολλά πράγματα για τη ζωή των Μυκηναίων. Η Γραμμική Β' είναι η **πρώτη ελληνική γραφή**.

1. Μικρά αγάλματα που παριστάνουν τη γυναικεία θεότητα.

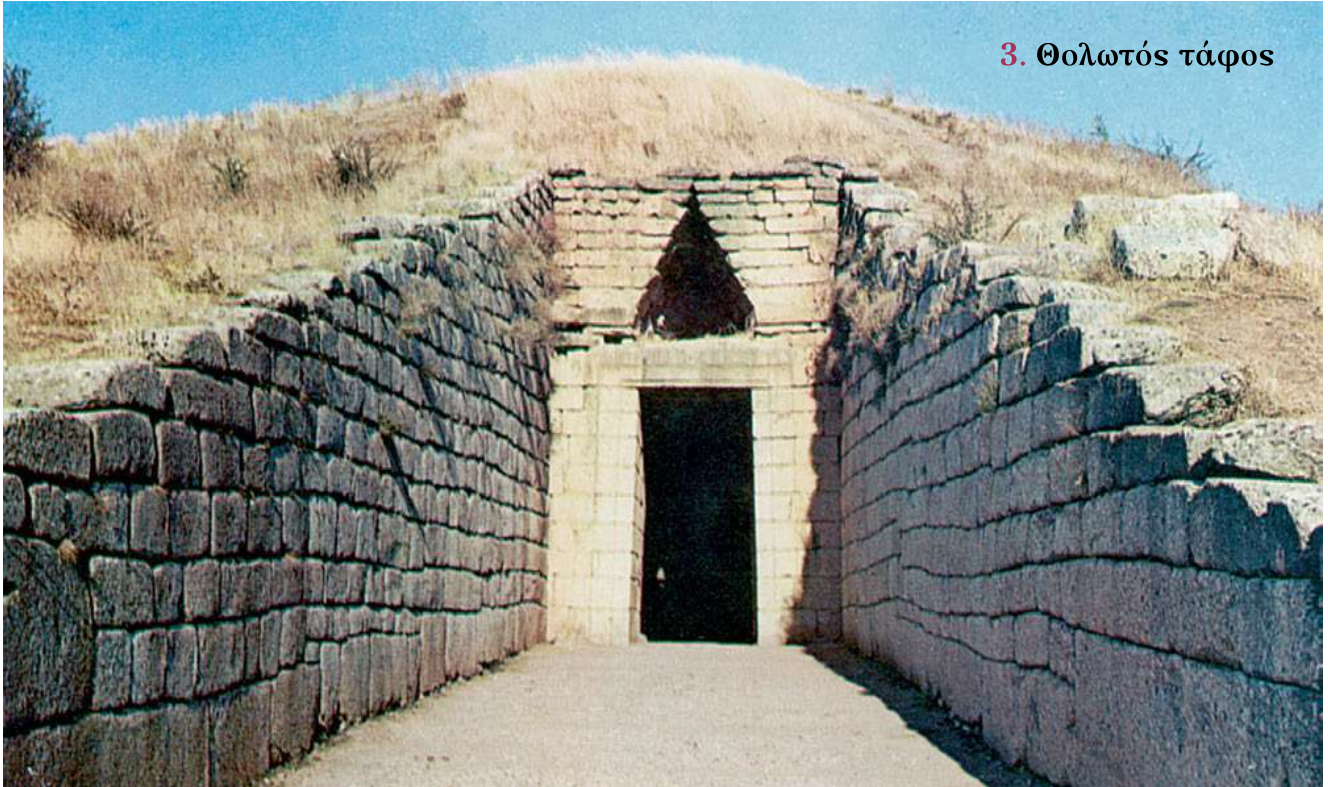
2. Η προσωπίδα του Αγαμέμνονα

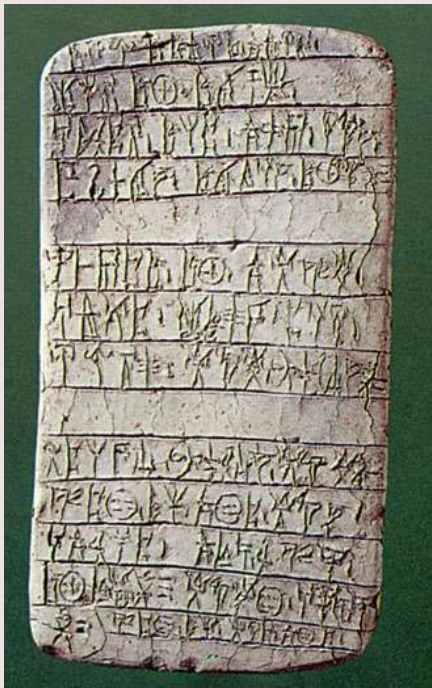
Είμαι ένα προσωπίο, μια μάσκα δηλαδή, που σκέπαζα το πρόσωπο κάποιου νεκρού βασιλιά. Είμαι σοβαρός και μυστηριώδης. Η ίσια μύτη μου είναι καθαρά ελληνική. Έχω γένια και μουστάκι, όπως έχουν και πολλοί σημερινοί Έλληνες. Τα μάτια μου είναι πολύ περίεργα, ανοιχτά και κλειστά συγχρόνως. Τα σφιγμένα μου χείλη και το δυνατό μου πιγούνι φανερώνουν τη θέληση του χαρακτήρα μου. Πριν με βάλουν στον τάφο, έντυσαν τον άγνωστο για σας βασιλιά με ένα πολύτιμο φόρεμα και με τοποθέτησαν πάνω στο πρόσωπό του. Μεγάλη τιμή για μένα δεν νομίζεις;

Ο αρχαιολόγος Ερρίκος Σλήμαν, που με ανακάλυψε, μόλις με είδε ψιθύρισε ευτυχισμένος στη γυναίκα του: «Σοφία, ο Αγαμέμνονας!». Δεν είμαι βέβαια ο Αγαμέμνονας, γιατί ανήκω σε βασιλιά που έζησε πολλά χρόνια πριν από τον Τρωικό πόλεμο. Κολακεύομαι όμως να με φωνάζουν έτσι, γιατί ο Αγαμέμνονας ήταν πολύ σπουδαίος βασιλιάς.

Σ. Γιαλουράκη, *Χρυσές Μυκήνες*, σελ. 63-64 (με μικρές αλλαγές)

3. Θολωτός τάφος

4. Η Γραμμική Β΄

Όταν οι αρχαιολόγοι ανακάλυψαν τις πήλινες πινακίδες της Γραμμικής γραφής Β΄, έμειναν σιωπηλοί μπροστά στην άγνωστη γραφή που έβλεπαν. Όταν όμως μπόρεσαν και τη διάβασαν, ανακάλυψαν ότι στις πινακίδες αυτές υπήρχαν λέξεις μιας πολύ αρχαίας ελληνικής γλώσσας. Πολλές από τις λέξεις αυτές τις χρησιμοποιούμε ακόμη και σήμερα: οίνος και έλαιον, χρυσός και χαλκός, θάλασσα, άνεμος, αγρός και πλήθος άλλες.

Από τις πινακίδες αυτές οι επιστήμονες μπόρεσαν να μάθουν πολλά πράγματα για την εποχή των Μυκηναίων. Έμαθαν λοιπόν για τη ζωή τους, για τους θεούς και για τους άρχοντές τους, για τα προϊόντα που εμπορεύονταν, για τα κτήματα και τα ζώα τους, για τα επαγγέλματά τους.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιους θεούς λάτρευαν οι Μυκηναίοι;
2. Στην Κνωσό της Κρήτης βρέθηκαν πινακίδες με Γραμμική Β΄ που έγραφαν οι Μυκηναίοι. Συζητάμε στην τάξη πώς βρέθηκαν εκεί, αφού η Κρήτη βρίσκεται τόσο μακριά από τις Μυκήνες.

6. Η τέχνη των Μυκηναίων

Οι Μυκηναίοι εντυπωσιάστηκαν από την τέχνη των Μινωιτών και πήραν πολλὰ από αυτούς. Θαύμασαν τις τοιχογραφίες της Κνωσού και άρχισαν κι αυτοί να στολίζουν τα ανάκτορα και τα σπίτια τους με **τοιχογραφίες**. Ενώ όμως οι Μινωίτες ζωγράφιζαν συνήθως ειρηνικές σκηνές από τη φύση, οι Μυκηναίοι ζωγράφιζαν με πολύ μεγάλη τέχνη **σκηνές πολεμικές**, σκηνές από κυνήγι και από ιερές τελετές.

Οι Μυκηναίοι αγγειοπλάστες κατασκεύαζαν πολλών ειδών **αγγεία**, που τα ζωγράφιζαν όμορφα και τα πουλούσαν σε όλες τις χώρες της Μεσογείου. Έφτιαχναν αγγεία και από κρύσταλλο.

Με ιδιαίτερη τέχνη οι μεταλλοτεχνίτες δούλευαν τα **μέταλλα** κι έφτιαχναν χάλκινα αγγεία και σκεύη, πανοπλίες, μεγάλα ξίφη με στολισμένες λαβές και μικρότερα μαχαίρια στολισμένα με χρυσά λουλούδια, πουλιά και σκηνές κυνηγιού. Έφτιαχναν χρυσές προσωπίδες για τους νεκρούς, χρυσά κύπελλα και πλήθος κοσμήματα, που τα θαυμάζουμε ακόμα και σήμερα.

Οι γλύπτες έφτιαχναν αγαθματάκια από πηλό και **ελεφαντόδοντο**, αλλιά και μεγαλύτερα γλυπτά από **πέτρα**, όπως το πέτρινο ανάγλυφο των δύο λιονταριών που στολίζει την είσοδο της ακρόπολης των Μυκηνών.

Οι Μυκηναίοι ή Αχαιοί απέκτησαν μεγάλη δύναμη και πλούτη. Μετά τον Τρωικό πόλεμο, όμως, άρχισαν να χάνουν σιγά σιγά τη δύναμή τους. Όμως, η λάμψη του πολιτισμού τους μένει για πάντα άσβεστη και προκαλεί και σήμερα τον θαυμασμό μας.

1. Τοιχογραφία με σκηνή κυνηγιού.

2. Αγγείο από κρύσταλλο που έχει τη μορφή πάπιας.

3. Το Μουσείο

Αν θέλεις να δεις από κοντά τα έργα τέχνης των Μυκηναίων, κάνε μια επίσκεψη στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο της Αθήνας.

Αν δεν είσαι βιαστικός και τους δείξεις ενδιαφέρον, είναι σίγουρο ότι τα αντικείμενα αυτά θα σου «μιλήσουν». Αν αφήσεις τη φαντασία σου ελεύθερη, μπορεί να ζωντανέψουν και να σου πουν την ιστορία τους. Αν σταθείς και τα παρατηρήσεις με προσοχή, θα ανακαλύψεις μερικά από τα κρυμμένα μυστικά τους.

4. Χρυσό δαχτυλίδι με παράσταση μάχης.

5. Μικρό μαχαίρι με σκηνή κυνηγιού.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Συζητάμε στην τάξη την άποψη ότι πολλά στοιχεία της τέχνης τους τα πήραν οι Μυκηναίοι από τους Μινωίτες.
2. Τι μπορεί να σημαίνει το γεγονός ότι στην Αίγυπτο βρέθηκαν πολλά μυκηναϊκά αγγεία;